

Genuri si specii literare

Genul literar (fr. genre litteraire, cf lat. genus - neam, rasa, fel, mod) este definit ca o categorie a teoriei literare care reuneste opere asemanatoare prin raportul dintre artist si realitatea obiectiva exprimata, prin modalitatea specifica de a infatisa omul, actiunile si starile sale sufletesti, prin specificul de structura compozitionala, prin procedee artistice comune, devenite traditionale.

In teoria literaturii sau incetatenit, drept mijloace de expresie artistica, trei genuri literare fundamentale: liric, epic, dramatic.

Teoria genurilor literare sa constituit in epoca Renasterii; are caracter normativ. Boileau este cunoscut pentru teoria sa rigida asupra genurilor - sustinand puritatea, fixitatea, ierarhizarea.

Teoria moderna a genurilor, care se constituie in secolul al XIX-lea de catre romantici, a sustinut interferenta intre genuri, nelimitarea numarului acestora, spargerea dogmelor in ceea ce priveste respectarea anumitor norme

Evolutia genurilor in contemporaneitate inscrie tendinte noi: teatrul epic, poemul liric, tragicomedia ca forme noi de expresie.

R. Wellek si A. Waren definesc, in Teoria literaturii, genul literar: "Reprezinta, ca sa spunem asa, o suma de procedee estetice aflate la dispozitia autorului si care sunt inteligibile pentru cititori."

Asemanator defineste si Adrian Marino, in Dictionarul de idei literare "Genurile literare ofera o serie de cadre si tipare, care in anumite conditii si limite se dovedesc partial utile, chiar necesare".

Reiese oportunitatea gruparii operelor literare dupa genuri - atat pentru creator, cercetator, cat si pentru cititor, lectura realizandu-se dintr-o perspectiva stiintifica, avizata.

Fiecare gen literar are un mod de expresie artistica propriu, implicand aspectele de: compozitie, vocabular, sintaxa, figuri de stil.

Specia literara (lat. species, specie si lat. litterarius, derivat din littera, slova) defineste subdiviziunea unui gen literar.

Nevoia de a tine seama de regulile proprii speciei literare are in vedere pe de o parte necesitatea intelegerii istoriei literare, care intr-un anumit sens este si o istorie a evolutiei speciilor literare, cat si pe cea legata de stabilirea contributiilor scriitorilor la aparitia si la dezvoltarea unor anumite specii literare. Clasificarea operelor are si avantajul de a putea determina unele particularitati tematice sau formale proprii, ca si in cazul genurilor, si speciile literare se intrepatrund si se suprapun adesea, uneori specia literara putand inregistra la randul sau diferite subdiviziuni.

Alte genuri incluse in literatura: genul oratoric, genul istoric, genul didactic, genul epistolar. Acestea

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

sunt considerate astazi ca genuri de granita intre literar si nonliterar.

Speciile fundamentale ale genurilor literare:

I - Genul liric cuprinde:

1 - Lirica orala (populara), cu specule: doina: de dor, de jale, de voinicie, de catanie, de instrainare etc; cantecul: haiducesc (voinicesc), de leagan, ritual, de munca, al obiceiurilor (colinde), al miresei, bocetul, de lume; ghicitoarea, strigatura, proverbul, zictoa rea.

2 - Lirica scrisa (cult), cu speciile: elegia, oda, pastelul, idila, cantecul, meditatie, imnul, satira, pamfletul, epigrama. Poezii cu forma fixa: sonetul, rondelul, madrigalul, glosa, gazelul.

II - Genul epic

1 - Oral (popular): in versuri: balada, legenda; in proza: legenda, basmul, snoava

2 - Scris (cult): in versuri: balada, poemul, epopeea, legenda, fabula; in proza anecdota, schita, nuvela, romanul, reportajul, eseul, amintirea, memoriile, jurnalul etc.

III Genul dramatic

1 - Oral (popular): vicleimul, irozii, jocurile cu masti si papusi

2 Scris (cult): tragedia, comedia, drama, farsa, vodevilul, melodrama.

Alte genuri si specii:

1 Oratoric: discursul (academic, religios, ocazional, solemn, politic, judiciar) Se pot aminti: predica, precuvantarea, predoslovia alocutiunea, disertatia, toastul

Mentionam personalitati care s-au impus prin arta oratorica Mi tropolitii Varlaam, Antim Ivireanul (predici sau didahii): Gh Lazar: Simion Barnutiu (Discursul rostit la Blaj 1848); Mi hail Kogalni ceanu (Cuvant introductiv la cursul de Istorie Nationala. Discursul pentru imbunatatirea soarlei taranilor; Discursul tinut la Congresul de la Berlin 1878; Discursul cu prilejul implinirii a 25 de ani de la infiintarea Academiei Romane); Alexandru Odobescu; Titu Maiorescu (este socotit printre reprezentantii elocintei romanesti 5 volume de Discursuri parlamentare); Barbu stefanescu-Delavran cea (Patria si patriotismul; Estetica poeziei populare - discurs de receptie la Academie); Barbu Catargiu; Vasile Bocrescu, Vasile Conta; I. C. Bratianu; Take Ionescu; Nicolae Filipescu; Nicolae Iorga; Nicolae Ti tul eseu.

2 Istoric: amintirea, memoriul, biografia, autobiografia, mono. grafia, cronica si istoria.

Mentionam: Amintirile de la Junimea de Gh Panu, I. Negruzz! Memoriile Regelui Carol I; Razboiul nostru in note zilnice de N. Iorga, Pictorul Grigorcsu de Al. Vlahuta; Studii arheologice de Al Odobescu Ion Voda cel Cumplit de B P. Hasdem Istoria romanilor supt Mihai-Voie vod Viteazul de -N. Balcescu etc.

3 Didactic: poemul didactic, fabula, proverbul snoava, ghicitoarea. Exemple: Munci si zile de Hesiod. Georgiceie de Vergilius, Arta poetica de Boileau.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

4 Epistolar: cuprinde scrieri care au particularitati comune, in functie de continut, de adresant, de scopul comunicarii Termenul care defineste genul respectiv este scrisoarea comunicata trimisa cuiva prin posta sau prin alt intermediar Uneori adresantul poate fi imi ginar Se cunosc urmatoarele tipuri de scrisori: telegrama, biletul, cartea postala ilustrata, scrisoarea (oficiala, familiala, amicala, de multumire, de felicitare, de rugaminte, de dragoste, de invitatie, de condoleante, de justificare). Scrisorile presupun folosirea unor formule, cum ar fi: de adresare, de incheiere, data etc.

E util sa retinem ca stilul trebuie sa fie cat se poate de academic, sobru, stiut fiind' faptul ca scrisoarea, indiferent de felul ei, iti reprezinta personalitatea

Se discuta din ce in ce mai putin despre delimitarea foarte stricta a genurilor literare si chiar a speciilor. Tot mai mult este identificata interferenta genurilor, liricizarea scrierilor epice, dramatizarea in plan compozitional a epicului, aparitia unor n6i structuri cum sunt: teatrul epic. poemul liric, tragicomedia', melodrama etc.